

Skolebestyrelsen

Nummer 1/11

Tema om undervisningsassistenter

De skal bakkes op
side 3

Støtte i gråzonen
side 4-7

Store perspektiver
side 8

i dette nummer besøger vi
Mariagerfjord

En hjælpende hånd

Med undervisningsassistenten kan vi udnytte ressourcerne bedre og både holde hånden under eleverne og give dem et puf, når der er brug for det.

Sådan lyder det fra skoleleder Jens Laurids Pedersen fra Havbakkeskolen i Mariagerfjord Kommune. Her har de ansat en uddannet pædagog som undervisningsassistent på deltid med støtte fra Skolestyrelsens udviklingspulje.

Siden 2009 har 90 kommuner deltaget i forsøgsordningen, der er en del af Projekt Skoleudvikling, og som afsluttes med udgangen af 2011. Nu skal den evalueres, men alt tyder på, at erfaringerne overvejende er positive. Ligesom de er det i Finland, som ifølge Pisa-undersøgelserne har en af "verdens bedste folkeskoler". En af forklaringerne her er brugen af undervisningsassistenter, siger forskeren Frans Ørsted Andersen fra Center for Grundskoleforskning:

– Ordningen har fungeret i flere årtier i Finland og har vist sig at kunne medvirke til, at lærerne bedre kan koncentrere sig om undervisningen og i højere grad kan undervisningsdifferentiere, skriver han i sit "Synspunkt".

Sammen med kollegaen Andreas Rasch-Christensen fra Via University College har han fulgt et pilotprojekt i Skive og Viborg Kommuner. Her viste evalueringen, at integrationen af assistenterne er afgørende:

Dér hvor de bliver bakket op af ledelse og personale og indgår som en integreret del af skolens organisation, har de størst gennemslagskraft, fortæller de to forskere.

Tid og overskud

Lignende erfaringer har de på Arden Skole. Her har de brugt ledige som undervisningsassistenter i flere år, og pt er 8 assistenter i praktik eller ansat med løntilskud – til stor tilfredshed for ledelse, lærere, elever og assistenterne selv:

– I og med at man som lærer står med 20-23 elever, kan man godt bruge nogle ekstra hænder. Elevernes faglige udvikling hænger sammen med, om der

er tid og overskud til at skabe relationer til dem hver især, og det kan undervisningsassistenterne bl.a. bidrage til, siger afdelingsleder, Mikael Lytken fra Arden Skole.

Blivende ordning?

I sidste uge udkom bogen "Undervisningsassistent – hvorfor, hvornår, hvem, hvordan?", skrevet af bl.a. Frans Ørsted Andersen. Bogen opsamler erfaringerne fra ud- og indland og konkluderer:

"Undervisningsassistentordningen kan udvikles til en blivende ordning, som kan fremme elevers læring, øge lærernes arbejdsglæde og mindske specialundervisningen". ■

Undervisningsassistenten kan hjælpe og støtte

Skolebestyrelsen udgives af Kommuneforlaget A/S

Nr. 1, februar 2011, 20. årgang.
Skolebestyrelsen udkommer 6 gange årligt.
ISSN 0907-1571

I redaktionen:

Annette Wiborg
(Ansv.red.), journalist,
wiborg@deadlinepress.dk

Jan Nielsen
skoleleder, Arden Skole,
Mariagerfjord Kommune

Per Udesen
Skolechef i Gladsaxe Kommune

Annette Egetoft
tidl. skolebestyrelsesformand,
Hvalsø Skole i Lejre Kommune

Redaktion:
Skolebestyrelsen
Kommuneforlaget A/S
Holmens Kanal 7
1060 København K
Telefon 3311 3800
post@kommuneforlaget.dk
www.kommuneforlaget.dk

Årsabonnement for 2011
Abonnementspakke med:
1 eksemplar 345,- kr.
1 eks. + 6 pdf-filer 900,- kr.
1 eks. + 10 pdf-filer 1.210,- kr.
5 eksemplarer 1.445,- kr.
5 eks. + 6 pdf-filer 1.625,- kr.
5 eks. + 10 pdf-filer 1.795,- kr.
10 eksemplarer 1.645,- kr.
15 eksemplarer 2.005,- kr.
100 eksemplarer 9.910,- kr.
ekskl. moms

Ekspedition og kundeservice
Kommuneforlaget A/S
Holmens Kanal 7
1060 København K
Telefon 3311 3800
post@kommuneforlaget.dk
www.kommuneforlaget.dk

Artikler i Skolebestyrelsen kan citeres mod kildeangivelse, jvf. ophavsretslovens bestemmelser om citatretten.

Hvis intet andet fremgår, er artiklerne skrevet af journalist Annette Wiborg.

Tryk: InPrint A/S
Layout og dtp:
Kommuneforlaget A/S

Fotos:
Alle fotos er taget af Sonja Iskov på hhv. Havbakkeskolen og Arden Skole i Mariagerfjord Kommune.

Sådan gør de i Finland

Finland klarer sig fortsat bedst ifølge de netop offentliggjorte PISA resultater, og landet fastholder også sin position som en af "verdens allerbedste" på skoleområdet.

Bag succes'en ligger en særlig finsk evne i forhold til ydergrupperne: De er bedre til at få de svage med, og de har en større gruppe af meget dygtige elever. Dette er bl.a. et resultat af de finske undervisningsassistents arbejde – på linje med en lang række andre faktorer. Tendensen fremgår af tabellen her på siden. Her afsløres det med al ønskelig tydelighed, at Danmark har Nordens dårligste læsere. Det fremgår også, at vi har en stor gruppe (15 pct.) "funktionelle analfabeter" – mens Finland kun har 8 pct. Samtidig har Danmark kun 5 pct. meget dygtige læsere, sammenlignet med Finlands 15 pct.

Det kniber altså både i bunden og i toppen i Danmark. Den finske føring i Norden har været stabil gennem alle PISA-årene. Nyt er dog den danske bundposition i PISA 2009.

Ingen spildtid

Min forskning i en række dansk-finske skoleprojekter tyder på, at ordningen med brug af undervisningsassistenter – på linje med en lang række andre faktorer – spiller en positiv rolle i forhold til den finske skoles succes.

Læsning – Kompetenceniveauer i de nordiske lande

	Point	Andel med særdeles gode kompetencer (niveau 5 og 6)	Andel med manglende kompetencer (niveau 1a, 1b og derunder)
Danmark	495	5%	15%
Norge	503	8%	15%
Sverige	497	9%	18%
Finland	536	15%	8%
Island	500	9%	17%
OECD-gns.	493	8%	19%

PISA 2009 vedr. de nordiske landes læseresultater. Kilde: Skolestyrelsen.dk

På fx en "belastet" forstads-skole" i Helsinki forløber hverdagen normalt helt uproblematisk. Lærer Sari Halonen er klasselærer i en 4.klasse, som er typisk for denne skole: Den består af 21 elever, hvoraf ca. halvdelen har markante indlæringsmæssige vanskeligheder. 12 af klassens elever er tosprogede. I klassen har 6 elever desuden alvorlige diagnoser som ADHD, Tourette og Asperger. Kort sagt, der er nok at slå med her. Men selv om det er en yderst vanskelig klasse, kan Sari som regel gå i gang med at undervise med det samme. Ingen lang opstartsperiode, hvor hun skal løse konflikter, skabe ro, vente på at eleverne kommer på plads osv. Ingen spildtid.

Hvorfor ikke også her?

Hvordan kan det lade sig gøre? En af forklaringerne handler om tilstedeværelsen af undervisningsassistenter. De er en del af forklaringen på, at denne

skole, på trods af alle vanskelighederne, har et rigtig godt ry: Alle har fortalt mig, at det er en glimrende skole, børn og personale trives, lærer og udvikler sig på bedste vis. Her er rart at være – uanset hvor man kommer fra, og hvordan man i øvrigt er skruet sammen.

Ordningen har fungeret i flere årtier i Finland og har vist sig at kunne medvirke til, at lærerne bedre kan koncentrere sig om undervisningen og i højere grad kan undervisningsdifferentiere. Samtidig oplever finske børn, at assistentens tilstedeværelse giver mere tryk og bedre mulighed for at få hjælp.

Mon ikke det samme kunne blive tilfældet i Danmark? ■

Læs også side 8, hvor vi omtaler Frans Ørsted Andersen og Gitte Højfeldts nye bog, "Undervisningsassistent – Hvorfor? Hvornår? Hvem? Hvordan".

De skal bakkes op

Erfaringer viser, at brugen af undervisningsassistenter er en succes, hvis de er velintegrederede i skolen

Skolerne står i dag med nogle udfordringer, som gør, at de virkelig kan bruge alle de hænder, de har til rådighed. Og her er undervisningsassistenter en oplagt mulighed.

Sådan lyder det fra forskningschef ved Via University College, Andreas Rasch-Christensen. Sammen med kolleger fra DPU og Rambøll Management er han i gang med at evaluere 90 kommuners forsøgsordninger med undervisningsassistenter. Skolestyrelsen har haft en udviklingspulje på 18 mio. kr. til indsatsområdet, og i løbet af 2011 skal forsøgene evalueres.

Når Andreas Rasch-Christensen alligevel kan drage nogle konklusioner, er det dels, fordi han har analyseret udenlandsk forskning på området og dels har fulgt to pilotprojekter i hhv. Skive og Viborg Kommuner. Ingen af de to kommuner brugte assistenter med læreruddannelse, men en blanding af pædagoger, folk med anden uddannelse eller med erfaringer fra fritidsarbejde med børn og unge. Men man kan ikke konkludere, at nogle grupper er mere egnede end andre, fortæller Andreas Rasch-Christensen.

– Det afgørende har vist sig at være, om de er godt integrerede i skolen. Det samme siger erfaringerne fra fx Finland, Holland, England og USA. Men det er også vigtigt, at skoleledelsen følger ordningen og bakker aktivt op om den, og at assistenterne indgår i teamets og den enkelte lærers planlægning. De

Eleverne er begejstrede for den ekstra opmærksomhed

skal ikke nødvendigvis deltage i alle teammøder, men der hvor det er relevant i forhold til de undervisningsaktiviteter, de er involverede i, siger forskningschefen.

Veldefinerede opgaver

Undervisningsassistentens opgaver skal være veldefinerede:

– Jo mere velafgrænsede og veldefinerede, opgaverne er, jo bedre kører samarbejdet mellem assistenten og læreren, og jo mere får eleverne ud af det. Vi har eksempler på, at undervisningsassistenterne havde en speciel opmærksomhed på elever, som mangler ressourcer fagligt eller socialt, eller som af andre grunde har godt af at få opmærksomhed.

Eleverne er begejstrede for den ekstra opmærksomhed, fortæller Andreas Rasch-Christensen:

– De synes, det er rigtig rart, at der er en ekstra voksen, der

kan hjælpe dem. Enkelte steder var de lidt usikre på, hvad det egentlig var, undervisningsassistenten skulle, men over en bred kam er eleverne meget glade for det.

Det er lærerne også:

– Igen, jo mere velintegrerede assistenterne er, og jo mere klart det er, hvilke opgaver, de skal håndtere, jo bedre bliver samarbejdsrelationerne mellem lærer og undervisningsassistent. Men legitimiteten er vigtig. Skolen skal bakke op om dem.

Forældre skal informeres

Der har været ganske få eksempler på murren i rækkerne blandt lærerne, viser forsøgene:

– Selvfølgelig er der konfliktflader. Vi havde fx en situation med en meget veluddannet undervisningsassistent, der kom til at spille en form for lærer, så forældrene valgte at henvende sig til assistenten i

stedet for til læreren. Rolleafklaringen var ikke god nok, og det skabte et modsætningsforhold. Men det er undtagelsen.

Også forældrene synes, det er en god ide, at undervisningsassistenten hjælper til i undervisningen:

– I de to kommuner har forældrene været meget glade for ordningen, men de har også været informerede i god tid. Vi ved fra andre projekter, at man kan basere sine forsøg nok så meget på forskningsresultater, men inddrager man ikke forældrene i en dialog i en tidlig fase, kan forsøget falde til jorden alene af den grund. Og det har de været gode til at gøre både i Skive og Viborg, siger Andreas Rasch-Christensen og slutter:

– Vi mangler resultaterne fra de 90 kommuner, men det skulle være mærkeligt, hvis det viste sig, at erfaringerne var helt anderledes, end vi har set det hidtil. ■

Støtte i gråzonen

Med undervisningsassistenten kan skolen udnytte ressourcerne bedre, oplever de på Havbakkeskolen

Anne-Mette Flou er vild med at være undervisningsassistent på Havbakkeskolen. Og skolen er vild med, at hun er der. Hun er den, der træder til, når Thomas ikke vil i skole, når Julie er ked af det, når 3.a holder klasssemøde, og når der er to små fyre, der er kommet op og slås i frikvarteret. Som pædagog er hun vant til at tale med børn, og hun har erfaring med omsorg og konfliktløsning.

Og så har hun tiden til det.

Anne-Mette Flou er en af de mange ikke-lærere, der er kom-

met ind på skolerne i forbindelse med Undervisningsministeriets forsøgsordning med undervisningsassistenter.

Havbakkeskolen i Mariagerfjord Kommune har fået 2 x 150.000 kr. til forsøget, og skolen har selv skudt lige så mange penge i ordningen. Det er derfor endt med en deltidsansættelse af Anne-Mette Flou.

For skoleleder Jens Laurids Pedersen ligger der nogle spændende potentialer i brugen af undervisningsassistenter.

Vi mødte ham og Anne-Mette Flou en solrig vintermorgen på Havbakkeskolen i Als ved Hadsund. Havbakkeskolen har en indskolingsafdeling i

Øster Hurup, og en afdeling med 4.-9.klasse i Als, ca. 10 km derfra. Anne-Mette arbejder begge steder efter behov og fik stillingen som undervisningsassistent efter i to år at have været børnehaveklasseleder i Øster Hurup.

– Vi havde en velfungerende AKT-indsats (AKT står for Adfærd, Kontakt, Trivsel), og vores specialundervisning med læsesystemet Reading Recovery fungerede godt som forebyggelse. Det, vi manglede, var en ekstra støttende hånd til de elever, der befinder sig midt imellem de velfungerende børn og specialundervisningsbørnene. Der er en gråzone af elever, for hvem vi som skole enten gør ingenting eller også en hel masse. Med undervisningsassistenten kan vi udnytte ressourcerne bedre og både holde hånden under dem og give dem et puf, når der er brug for det, siger Jens Laurids Pedersen.

Nu kommer de i skole

Om brugen af Anne-Mette som undervisningsassistent også kan mindske antallet af elever, der sendes i specialundervisning, har Jens Laurids Pedersen ikke noget bud på.

– Men hun har betydning for en gruppe af børn, vi ellers ikke har haft fokus på, og som har fået det væsentligt bedre. Vi har elever, hvis fremmøde er blevet alarmerende meget større – børn, som vi var dybt bekymrede for, og som nu kommer i skole. Det er den rene solstrålehistorie!

Som undervisningsassistent må Anne-Mette Flou ikke undervise. Men hun kan være med til at holde ro i klassen, hjælpe eleverne med lektierne,

køre ud og hente en elev, der ikke er dukket op til timerne, eller sende en sms og spørge, hvor han bliver af.

– Jeg kan være den, der sikrer, at der bliver holdt fast i kontakten, fortæller Anne-Mette Flou. Samtidig er jeg ikke fedtet ind i at skulle give karakterer. Til gengæld kan jeg hjælpe eleverne, når de er gået i stå, klø dem på ryggen og være sød og rar. Det gør, at de bliver bedre til at fortælle, hvad de har brug for – og til at bede om hjælp til det.

Det er Jens Laurids Pedersen helt enig i:

– Det er i samværet, vore kræfter ligger, og jeg er ikke i tvivl om, at det, at eleven har et samvær med en overskudsperson, giver energi, overskud og fornyet livskraft og håb. Selvfølgelig kan de altid gå til deres klasselærer, men Anne-Mette har mere tid og har ikke samtidig ansvaret for det faglige.

– Ja, supplerer Anne-Mette Flou, jeg tror det giver dem en fornemmelse af, at de ikke altid skal trække læsset helt alene. Selvom man er stor, har man brug for, at der er nogen, der passer på én og kan støtte, når det hele er træls. Lærerne har så rigeligt at se til, og jeg har som assistent den fordel, at jeg har mulighed for gøre konflikterne færdige, fordi der ikke står 22 elever og venter på mig.

Aftale med læreren

Anne-Mette Flou løser også selvstændige opgaver. Fx laver hun i øjeblikket social træning efter metoden ”Trin for Trin” med 4.klasserne. Men kun fordi det er aftalt med årgangens lærere.

– Jeg er organiseret i BUPL og har på ingen måde et under-

Det at eleven har et samvær med en overskudsperson, giver energi og fornyet livskraft, siger skoleleder Jens Laurids Pedersen.

Jeg kan hjælpe eleverne, når de er gået i stå, klø dem på ryggen og være sød og rar, siger Anne-Mette Flou.

visningsansvar, og når jeg er en del af et undervisningsteam, er jeg der på trivselsdelen og ikke undervisningsdelen, understreger hun.

Da Anne-Mette ikke underviser, er hun heller ikke med til teammøderne, men vil lærerne gerne have hende med, kommer hun. I det hele taget løser hun opgaver i den udstrækning, lærerne beder hende om det. Ansvar ligger hos læreren.

– Det skal ikke være sådan, at når jeg trækker mig ud, er der noget, der ramler. Hele min indsats sker i samarbejde med lærerne.

Er der ikke en risiko for, at læreren mister blikket for det sociale liv i klassen?

Jens Laurids Pedersen:

– Jo, der kan være en risiko for, at der er nogle informationer eller tiltag, som havner mellem to stole og ikke bliver taget op. Derfor er det vigtigt, at læreren er krumtappen. For det kan godt være, at Anne-Mette observerer nogle ting,

som hun bringer videre til klasselæreren, men det er på lærerens initiativ, at hun skal gribe ind.

Anne-Mette giver et eksempel:

– Er der fx et problem med en elev, sætter klasselæreren og jeg os sammen og taler om hvor problematikken ligger, og hvad vi gerne vil opnå. Vi aftaler, hvad jeg skal gøre og laver en tidsplan for forløbet.

Læreren har bolden

Indsatsen står og falder med den person, man vælger som undervisningsassistent, siger Jens Laurids Pedersen:

– Nu er det Anne-Mette og hendes kompetencer som pædagog, der bliver rullet ud og anvendt. Havde vi haft en smed med en stor hammer, der var bedst til drenge, var indsatsen blevet en anden. Succes'en står og falder med, at man har den rigtige person, og bringer kompetencerne i spil på den rigtige måde, understreger han.

Havbakkeskolen i Mariagerfjord Kommune har til huse i to skoler med 0.-3.årgang i den gamle Øster Hurup Skole og 4.-9. årgang i den gamle Als Skole. Skolen har i alt ca. 300 elever og 40 ansatte med SFO i tilknytning til indskoling i Øster Hurup. Adr. Vikingvej 4, Als, 9560 Hadsund. Tlf. 97114100, www.havbakkeskolen.dk

At Anne-Mette Flou har en baggrund som pædagog og børnehaveklasseleder, gør det fx oplagt, at hun står for et trivselsforløb for indskoling. Hun har været inde og holde klassemøder i alle klasserne ud fra en fast skabelon, som er aftalt med lærerne.

– Det er vigtigt, at vi som personale er enige om indholdet og rammerne for klassemøderne. For vi skal finde en form, der kan bruges i hele skolen, så eleverne kan være trygge og ikke føler, de behøver at kæmpe om at få ordet.

Både lærer og undervisningsassistent skal finde ud af, hvordan de samarbejder om opgaverne i klassen, og de før-

ste måneder gik med at finde sine ben, som Jens Laurids Pedersen udtrykker det:

– Men jeg oplever, at der er stor opbakning til ordningen fra lærerpersonalet. Da vi lavede en evaluering af forsøget efter 1.runde, var alle enige om, at vi også skulle søge midler til 2.runde. De konflikter, jeg har hørt om andre steder fra, har vi ikke oplevet. Måske fordi Anne-Mette har respekteret, at det er læreren, der har bolden og giver den op. Så kan det være, at Anne-Mette griber den og sender den tilbage i en anden form end før, men det har lærerne også accepteret, og jeg synes, de er åbne og gode til at tage imod input udefra. ■

Men man skal ville det

Heidi har arbejdet i ejendoms- og modebranchen, og Ole er uddannet smed og IT-supporter. Begge er der god brug for på Arden Skole som undervisningsassistenter

Ejendomssalg, webdesign, byggebranchen og spejderliv...

Det lyder umiddelbart, som om det ligger fjernt fra folkeskolens dagligdag, men for Heidi Mathiasen og Ole Primdahl er det gode baggrunde for deres arbejde som undervisningsassistenter på Arden Skole. De er to ud af de otte undervisningsassistenter, der pt er ansat enten i praktik eller med løntilskud, indtil de får et fast job. Begge modtager løn i form af dagpenge fra deres a-

kasse og koster på den måde ikke skolen noget.

– Vi har i flere år brugt folk med fleksjobs til forskellige opgaver, fortæller afdelingsleder Mikael Lytken.

– Men med finanskrisen er der pludselig kommet relativt mange uddannede, som står uden job i en periode, og som skal hurtigt i gang på grund af de nye aktiveringsregler. Men man bliver ikke bare sendt ud som undervisningsassistent. Man skal ville det, understreger han.

Heidi Mathiasen har tre uddannelser, bl.a. som merkonom og webdesigner og har bl.a. arbejdet med ejendomssalg og mode. Nu håber hun at kunne fortsætte i en ansættel-

se med løntilskud, når hun er færdig med sine 4 ugers praktik. Ole er udlært smed, har arbejdet som IT-supporter og er ledig efter mange år i byggebranchen, hvor han arbejdede med salg og rådgivning.

Erfaringer fra erhvervslivet

Det, som undervisningsassistenterne især bliver brugt til, er relationsarbejde, fortæller Mikael Lytken.

– Vi vil gerne have, at eleverne bliver så dygtige som muligt, og i og med at man som lærer står med 20-23 elever, kan man godt bruge nogle ekstra hænder. Elevernes faglige udvikling hænger sammen med, om der er tid og overskud til at skabe relationer til dem hver især, og

det kan undervisningsassistenterne bidrage til. Vi ved jo, at det er rigtig vigtigt, at børn har nogle voksne omkring sig, som de har et forhold til.

Både Heidi og Ole har arbejdet med unge i deres fritid. Heidi som frivillig i et projekt for misbrugte børn, og Ole som spejderfører gennem 30 år. Det har også talt med.

Heidi er undervisningsassistent i en 9.klasse, og det varede ikke længe, før hun fik en fortrolighed med eleverne:

– Nogle har problemer derhjemme, andre har bare behov for at snakke om forskellige teenageting. Men man finder lynhurtigt ud af, hvordan man skal tackle dem, for de er så søde og åbne, fortæller hun.

Mange af eleverne er nysgerrige efter at høre om hendes erfaringer fra ejendoms- og modebranchen:

– De står jo selv og skal vælge og er meget i vildrede med, hvad der er bedst for dem: Skal de i gymnasiet, på handelsskole eller lige tage 10.klasse først? Måske lytter de mere til mig, fordi jeg selv kommer ude fra erhvervslivet.

Bål og riddersværd

Ole er undervisningsassistent i 2.klasse og får også brug for sine kompetencer, både som smed og spejderfører:

– Da eleverne skulle lave teater, hjalp jeg med at save kullisser, og da de skulle lave noget om riddere, kunne jeg vise, hvordan man laver et sværd. Det er også typisk mig, der tænder bål eller kan fortælle om fugle, vi hører i skoven.

Da lærerne har mere samlet undervisningstid med eleverne i indskolingen, er Oles rolle primært at fungere som en ekstra

Med en baggrund som smed er Ole Primdahl fx god til sværd!

Jeg synes, det er nogle fantastiske unge, og jeg føler virkelig, at jeg kan gøre en forskel, siger Heidi Mathiasen

lærer. Fx er han med hver morgen, når skolen har "læsebånd" og læser med dem, der har sværest ved det.

– Men det er også et spørgsmål om at holde øje med det, der sker i klassen, efter at klokken har ringet. Jeg er ikke så hurtigt ude af døren som lærerne og kan derfor nå at tage konflikterne, inden de vokser sig større. Jeg kan lige lægge en arm om skulderen på dem, der ikke har så meget overskud hjemmefra, og forsøge at motivere de forstyrrende elever, så de får et puf til at komme videre med deres opgaver.

Vi gør en forskel

Heidi var meget nervøs, inden hun skulle starte som assistent i 9.klasse. Men det er gået over al forventning:

– Det ER jo ikke et universitet men en ganske almindelig skole, hvor nogle elever er rigtig dygtige, mens andre måske er ordblinde og dårlige til at stave. Jeg kan give lidt ekstra støtte og sige: Du kan godt! Så retter de ryggen. Jeg synes, det er nogle fantastiske unge, og jeg føler virkelig, at jeg kan gøre en forskel.

Både Heidi og Ole skal sideløbende med arbejdet i skolen

skrive jobansøgninger, og begge kan risikere at skulle forlade skolen fra den ene dag til den anden, hvis de får et job. Det er det sværeste, for man kan ikke lade være med at engagere sig i børnene og bekymre sig om dem. Det er til gengæld også noget af det bedste ved at være undervisningsassistent, synes Heidi, som har fået meget mod på at være lærer.

Åbne arme

Begge føler, de er blevet modtaget med åbne arme, også selvom de ikke er læreruddannede. Men rent økonomisk kan det næppe lade sig gøre at tage endnu en uddannelse.

– Hvis jeg havde ubegrænsede midler, kunne det være sjovt at videreuddanne mig, men det har jeg ikke. Det er en stor fornøjelse at være her, men det skal ikke vare mere end et år, så skal man i gang med en uddannelse. Ellers går man i stå, mener Ole.

Og lærerne?

– Jeg synes, de er virkelig gode til at vise åbenhed over for dem, der kommer udefra. Det skal de have stor ros for! siger afdelingsleder Mikael Lytken. ■

Skoler der kan præstere

Hvad er det, der kendetegner de skoler, som gang på gang præsterer højt, målt på karaktererne ved afgangsprøven i 9.klasse, og som er i stand til at løfte elever med socialt svag baggrund? Det har Formandskabet for Skolerådet fået forskeren Jill Mehlbye fra AKF til at undersøge. I efteråret udkom rapporten om "Den højt præsterende skole", og her er konklusionen, at det bl.a. handler om skoler, som:

- Har en klar og tydelig ledelse med tilsvarende

klare og tydelige faglige og pædagogiske forventninger og krav til deres lærere.

- Er afdelingsopdelte med selvstyrende team med øget mulighed for holddeling på tværs og rum til en faglig pædagogisk ledelse
- Vægter skolernes faglige profil, uafhængigt af andelen af socialt svage elever
- Har lærere, der underviser i deres linjefag, er velforberedte og har høje faglige forventninger til eleverne

Rapporten kan downloades fra www.akf.dk ■

Det kan gøres bedre

Læsefærdighederne hos de tosprogede elever er stadig ikke gode nok. 38 pct. af de 15-16-årige tosprogede elever mangler ifølge de nyligt offentliggjorte tal fra PISA-undersøgelsen funktionelle læsekompetencer.

Det skal der gøres noget ved, mener Skolestyrelsen. I december iværksatte styrelsen derfor en kampagne, som skal løbe i hele 2011, og som har fået over 125 skoler

til at melde sig. Som led i kampagnen får de nye værktøjer og mulighed for at arbejde ud fra de bedste erfaringer fra undervisningen af de tosprogede elever.

– Det kræver en indsats af skolerne at gennemføre de ændringer, der skal til, men gevinsten er stor, når eleverne når bedre resultater, siger projektleder Anja Ougaard om den store interesse for kampagnen. ■

Støt barnet i skolestarten

Alle forældre ønsker at det skal gå bedst muligt for deres barn, når det starter i skole. Men hvordan støtter man det bedst? Det giver en børnehaveklasseleder og en indskolingslærer nogle bud på i et nyt hæfte, "Den gode skolestart – sådan støtter du dit barn". Her kan forældrene læse om alt lige fra tvivlen om, hvornår barnet skal starte

i skole, indskrivningen, skolehjemssamarbejdet, hvordan undervisningen foregår i børnehaveklassen til spørgsmål om venskaber, børnefødselsdage, madpakker, ferier og det sociale liv i klassen m.m.

Pia Jessen og Christel Moll: Den gode skolestart – sådan støtter du dit barn, 40 sider, Dafolo, dec. 2010. ■

Store perspektiver

Øget inklusion, lavere elevfravær og mindre specialundervisning – der er perspektiver i ordningen

Der er bred enighed om, at brugen af undervisningsassistenter er en god ide. Uanset om de er ufaglærte, lærerstuderende, pædagoger eller ledige med andre uddannelser bag sig. Skolestyrelsens pulje på 80 mio kr. til indsatsområdet med undervisningsassistenter er opbrugt, og i 2011 afsluttes og evalueres forsøgene. Spørgsmålet er, hvad kommunerne og skolerne vil gøre, når pengene er brugt op.

Undervisningsminister Tina Nedergaard udtalte i november 2010 til DR, at hun er meget positiv over for ideen med undervisningsassistenter, og at de vil være en del af den næste folkeskolereform. Også forskningschef Andreas Rasch-Christensen fra Via University College vurderer, at der er bred politisk opbakning til ordningen:

– Man kan i hvert fald sige, at regeringen har meldt ud, at den gerne vil gøre det til en blivende ordning, og Socialdemokraterne og SF har også forholdt sig positivt. Vi mangler de endelige resultater af evalueringen, men bliver de tilsvarende positive, er der store perspektiver i ordningen. Så må vi bare håbe, der er økonomi til det.

Må stoppe forsøget

Netop økonomien har været afgørende for, at en række kommuner trods positive erfaringer med undervisningsassistenterne er stoppet med ordningen. Ifølge Danmarks Lærerforenings blad, Folkeskolen, gælder det bl.a. to skoler i Kolding, som stoppede forsøget efter et år:

– Vi ville meget gerne have fortsat, men de skal jo have løn,

Brugen af undervisningsassistenter kan medvirke til øget inklusion og bedre undervisningsdifferentiering

og kommunen var ikke i stand til at finde de nødvendige midler til den medfinansiering, der skulle til. Derfor blev der ikke søgt om at komme med i anden runde, lyder det fra Aalykkeskolen.

Andre skoler, som fx Gungehuskolen i Hvidovre, har ifølge "Folkeskolen" valgt at fortsætte ordningen, selvom skolen ikke længere får støtte til ordningen. Her har pædagogen, der er fuldtidsansat som undervisningsassistent, bl.a. været medvirkende til, at elevfraværet er sænket med ca. 40 pct.

Mindre specialundervisning

I en nyligt udkommet bog, "Undervisningsassistent – hvorfor, hvornår, hvem, hvordan?", beskriver forfatterne Frans Ørsted Andersen og Gitte Højfeldt de sidste nye analyser og evalueringer af udenlandske og danske ordninger med undervisningsassistenter. Konklusionerne er gennemgående meget positive. Fx argumenterer forfatterne for, hvordan brugen af undervisningsassistenter

kan medvirke til øget inklusion, mindre elevfravær, bedre undervisningsdifferentiering og mindre specialundervisning. De skriver bl.a.:

– Vi mener netop, at brugen af assistenter kan resultere i vældige forbedringer for elever med fx faglige eller sociale vanskeligheder. Assistenten kan være med til at forhindre, at eleven bliver diagnosticeret og skal have specialundervisning. En stigende del af skolernes sparsomme ressourcer bruges på specialpædagogiske opgaver. Samtidig kommer flere og flere elever i „diagnosezonen“, hvilket ikke altid er hensigtsmæssigt.

– Urolige elever med milde former for opmærksomhedsproblemer har ofte bedre af at blive i normalundervisningen

og undgå at få stillet diagnoser, som måske kan komme til at stigmatisere dem, dvs. præge dem og påvirke deres identitet i negativ retning resten af livet. En voksen mere i klassen kan være med til at tage det værste tryk hos de elever, der har en kort lunte, er ukoncentrerede og umodne. Nu kan de rummes og inkluderes og vedblive med at være en del af klassens fællesskab – frem for at blive marginaliseret. Det er til gavn for disse børns almindelige udvikling og for deres faglige og sociale læring, og assistenten sikrer, at det ikke tager tid fra de andre elever i klassen...

Frans Ørsted Andersen og Gitte Højfeldt: "Undervisningsassistent – hvorfor, hvornår, hvem, hvordan?", 144 s., Hans Reitzels Forlag, jan. 2011. ■

Næste nummer

Tema om drengene

Er det folkeskolen eller drengene, der er noget i vejen med, når lærerne mener, at 30,8 pct. af drengene er vanskelige? Og hvad kan skolen gøre?

Skolebestyrelsen 2/11 udkommer 30. marts